

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔

จุดสาร

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

กรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

ประโยชน์ถึงประชาชน

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ในอีกวาระหนึ่งที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ซึ่งขณะนั้นผมเป็นประธานคณะกรรมการฯ อยู่เป็นปีที่ 3 หรือ 4 ในช่วงนั้นมีวิกฤตด้านน้ำมันที่ตะวันออกกลาง พระองค์ท่านทรงรับสั่งกับผมว่า “บางทีการเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่ดีเหมือนกัน เพราะไม่ต้องพึ่งพาน้ำมันมากนัก ประเทศที่เขาพัฒนาแล้ว เขาใช้น้ำมันมาก เพราะฉะนั้นพอเกิดวิกฤตการณ์ด้านน้ำมันขึ้นมา ก็กระทบกระเทือน เศรษฐกิจเดือดร้อนมาก เราเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาก็ดี เศรษฐกิจน้อย” นี่ก็พระองค์ทรงคิด ทรงมองเรื่องราวความเป็นต่าง ๆ แล้วผูกโยงเข้ามาถึงบ้าน ถึงเมือง ถึงความเป็นอยู่ ถึงประชาชนของพระองค์ท่านอยู่ตลอด อันนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญ

และถ้าว่าถึงการที่ทรงห่วงใยบ้านเมืองก็มีอีกปีหนึ่ง ในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง พระองค์ท่านเวลาเสด็จฯ มาถึงก็เสด็จฯ ขึ้นศาลาธรรมเพื่อทรงฉลองพระองค์ครุย โดยผมเป็นผู้กราบบังคมทูล อัญเชิญเสด็จฯ ทางขึ้นศาลาธรรม เราคงจะเห็นว่ามิใช่เป็นชี้ ๆ อยู่ พอเสด็จพระราชดำเนินขึ้นมาได้นิดหนึ่งก็มีไม้ชี้หนึ่งเสียดัง “แกร๊ก” ก็เสด็จฯ ผ่านไปแล้วก็เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน พอพระราชนิเวศน์มฤคทายวันเสร็จก็เสด็จพระราชดำเนินกลับมาเปลี่ยนฉลองพระองค์ครุยที่ศาลาธรรมที่เดิมมันแหละ ก็อีก “แกร๊ก” หนึ่ง พระองค์ท่านทรงรับสั่งว่า “มันคลอนคลอน แต่ยังมีนะ สะพานคลอนนี่ยังดีกว่าบ้านเมืองคลอน” คือตอนกลับบ้านเมืองเรากำลังลำบาก มีเหตุการ์ณอะไรต่ออะไรหลายอย่าง พระองค์ท่านคงจะทรงครุ่นคิดที่จะหาทางที่จะช่วยบ้านเมืองแก้ปัญหาสารพัดอยู่ในพระราชหฤทัยอยู่ตลอด พอมีอะไรขึ้นมา ก็ทรงคิดไปถึงเรื่องที่ทรงมีความห่วงใยในเรื่องเหล่านี้

* * บทสัมภาษณ์ ดร.พิศิษฐ์ วรอุไร ประธานคณะกรรมการบริหารโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2539 ที่ภาควิชาสัตวบาล (โดยกองบรรณาธิการ : อาจารย์พิศิษฐ์ จันทร์ภาณุวัฒน์กุล อาจารย์ณัฐศักดิ์ อธิษฐานศรี คุณประทุมมาศ รัตนคำ และคุณสมพร ไชยแก้ว) ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน : พระราชทานสิ่งดีแก่เด็กไทย เพื่อร่วมเฉลิมฉลองพระราชพิธีกาญจนาภิเษก

ต่อจากหน้า 1

และก็ยังมีเรื่องที่น่าจะเล่าให้ทราบกันอีกเรื่องหนึ่ง มีอยู่อีกครั้ง เวลาพระราชทานปริญญาบัตรเสร็จ ก็เสด็จพระราชดำเนินกลับ มาที่ศาลาธรรมเพื่อเปลี่ยนฉลองพระองค์ครุย วันนั้น พระเสโทเต็มไปหมดเลย ถ้าเป็นเรานี้ ก็เรียกว่าเหนื่อยด้วยและร้อนด้วย พระเสโทโทรมพระวรกาย พอเปลี่ยนฉลองพระองค์ครุยออกมาจากห้องที่ทรงเปลี่ยนแล้ว ปกติผมก็จะเฝ้ารับอยู่หน้าห้อง เวลานั้นเสด็จฯ ผมกราบบังคมทูลถามว่า “ทรงเหนื่อยไหมพระพุทธรูปเจ้าข้า” พระองค์ท่านทรงรับสั่งว่า “ไม่เหนื่อย” ผมก็งง พระองค์ท่านก็รับสั่งต่อไป “ปฏิบัติธรรมะ” ไม่เหนื่อยและก็ปฏิบัติธรรมะ ผมก็ต้องมาคิดดู คิดดู ที่จริงมันเป็นความจริงและกวีเศษที่สุด คือ ถ้าเราทำงานอย่างพระองค์ท่านได้ และก็ปฏิบัติธรรมะไปพร้อมๆ กัน จะไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย ปฏิบัติธรรมอย่างไร ความคิดส่วนตัวผมคือเวลาที่พระหัตถ์ที่จะรับปริญญาบัตรที่ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อที่จะพระราชทาน ถ้าจิตของใครก็ตามจับอยู่ที่มือ มือเคลื่อนไปทางไหนจิตก็อยู่ แล้วเคลื่อนกลับมาตรงหน้า พักไว้คิดหนึ่ง ยื่นออกไปเพื่อพระราชทานให้แก่บัณฑิต ถ้าจิตจับอยู่กับมือตลอดเวลา เราจะไม่ระลึกถึงสิ่งอื่นละ มัน ก็จะสนุกสนาน จิตก็จะสงบจะนิ่ง นี่เป็นการปฏิบัติธรรมะ นี่ผมเดาเอา ผมคาดเอาว่าเป็นอย่างนี้ และพอผมได้รับพระกระแสรับสั่งอย่างนั้น นับจากวันนั้นมาผมก็ได้คิดเลยเถิด ผมจะปฏิบัติอะไรก็ตาม ผมก็จะถือเป็นการปฏิบัติธรรมะ

การทำงานที่ปฏิบัติธรรมะควบคู่กันไป นี้ เราจะไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและจะไม่เครียดด้วย แต่บางเรื่องเราก็เครียดเหมือนกัน เพราะเรายังไม่บรรลุหรอก แต่พระองค์ท่านที่ทรงปฏิบัติอย่างนั้น เป็นแนวทางของการปฏิบัติงาน ซึ่งผมพิจารณาดู หลังจากที่ได้รับฟังที่รับสั่งแล้ว ซึ่งและก็ชื่นใจอย่างยิ่ง นับว่าเป็นบุญที่ได้รับอย่างนั้น แล้วผมก็มาใช้ในการดำเนินชีวิตการงานของผมต่อไปจนกระทั่งทุกวันนี้ ผมก็ปฏิบัติธรรมะ ผมก็สนุกกับงานของผมไปตลอดเวลา ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ก็ทำงานถวายพระองค์ท่าน สนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วย นี่ก็เป็นเรื่องที่เราควรจะเล่าให้ฟัง

ในการดำเนินงานที่ได้เข้าไปสนองพระราชดำริ งานบนภูเขาในช่วงปี พ.ศ. 2519-2521 เราได้รับทุนของอเมริกา มาศึกษาพืชที่จะปลูกทดแทนฝิ่น เราได้เอาดอกไม้ขึ้นไปปลูกอยู่ 23 ชนิด อาจารย์ของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอาจารย์ฉันทนา สุวรรณธาดา อาจารย์พิมพ์ใจ อาภาวัชรุณี อาจารย์อดิศร กระแสชัย ก็ช่วยๆ กัน ทำอยู่ ก็มีผมเป็นหลักชั้นลงบ่อย เราเอาดอกไม้ไปปลูก 23 ชนิด ซึ่งก็เป็นผลสำเร็จ เช่น คาร์เนชั่น ก็ปลูกได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ใครก็คิดว่าจะปลูกไม่ได้ แต่เมื่อพอตอนที่ผมกลับมาจากอังกฤษ ปี 2521 ผมก็มาครุ่นคิด อยู่พอสมควรว่า เราน่าจะทำคาร์เนชั่นได้ เราน่าปลูกซิมบิเดียมได้ เราน่าจะปลูกเบญจมาศได้เป็นอย่างดีที่บนภูเขา ในทำนองนี้ จึงได้เลือกลูกศิษย์เข้ามาช่วยอยู่คนหนึ่ง คุณวิสันต์ สุวรรณวัฒน์ นี่ก็เข้ามา คนนี้ก็เป็นคนที่มีความสำคัญ เป็นมือปฏิบัติที่อยู่ในสนามละก็งานนี้เป็นผลสำเร็จได้ ตัวอาจารย์เองเพียงแต่ให้แนวทางแนวคิดและก็ติดตามดู ไปปฏิบัติอยู่เต็มร้อยไม่ได้ แต่คุณวิสันต์ สุวรรณวัฒน์ ปฏิบัติเต็มร้อยอยู่ที่นั่น ทั่วทุ่งจ้อสมัยนั้นโด่งดังมาก เป็นผลจากการที่โครงการหลวงพัฒนาชาวเขาทำกับหน่วยพัฒนาตำบลน้ำของกรมป่าไม้

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ถ้อยแถลง

สวัสดิ์ค๊ะ จุตสารา ฉบับนี้อาจจะถึงมือสมาชิกฯ เข้าไปสักหน่อย แต่เรามีข่าววันพิธีมงคลที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคมนี้ ซึ่งทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ได้จัดนิทรรศการของโครงการฯ เช่นปีก่อน คิดว่าสมาชิกฯ คงจะได้ทราบข่าวบ้างแล้ว และขอแสดงความยินดีกับโรงเรียนสมาชิกอีก 6 โรงเรียนที่ได้มีโอกาสเข้ามาจัดนิทรรศการในปีนี้อีกด้วยให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทอดพระเนตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของแต่ละโรงเรียน ซึ่งปีนี้แต่ละแห่งจัดกันได้สวยงามมากจริง ๆ ในปีหน้าก็จะเป็นโอกาสของสมาชิกโรงเรียนอื่น ๆ ค่ะ และที่จะอดกล่าวถึงไม่ได้ก็คือการจัดแสดงวิวัฒนาการโบราณและนิทรรศการพืชสมุนไพรของท่าน ศ. พเยาว์ งามนวลัญญาดี ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์อนุกรมวิธาน ได้จัดแสดงที่หน้าอาคารสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ มีผู้สนใจมากเป็นพิเศษ ในฉบับหน้าเราคงมีข่าวคราวและเรื่องที่น่าสนใจมาฝากสมาชิกกันอีก สวัสดิ์ค๊ะ

ข่าวสมาชิก

๑ วันพืชมงคลที่ 8 พฤษภาคม 2541

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์และทรงเยี่ยมชมความก้าวหน้าโครงการสวนพระองค์ฯ ซึ่งโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้จัดนิทรรศการเรื่องพืชสมุนไพร โดยมี ศ. พเยาว์ เหมื่อนวงษ์ญาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์อนุกรมวิธาน กล่าวถวายรายงาน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทอดพระเนตรนิทรรศการผลงานนักเรียนโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสตรีภูเก็ต โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียนเบญจชาติพัฒนา โรงเรียนหล่มเก่าพิทยฯ โรงเรียนหกลีบพรหมวิทยาคม อุบลราชธานี โรงเรียนแม่ท้อพระวิทยาคม และทรงมีปฏิสัมพันธ์กับคณะอาจารย์และนักเรียนที่ได้เข้าเฝ้าถวายรายงานเกี่ยวกับผลงานที่จัดแสดง ในวันพืชมงคลที่ผ่านมา

๒ ห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัญจร

วันที่ 20-21 เมย. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ โดย ศ. พเยาว์ เหมื่อนวงษ์ญาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์อนุกรมวิธานและคณะเจ้าหน้าที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เดินทางไปสำรวจพรรณไม้ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สุราษฎร์ธานี จ.สุราษฎร์ธานี

๓ สำรวจข้อมูลพรรณไม้

วันที่ 21-24 เมย. 41 ศ. พเยาว์ เหมื่อนวงษ์ญาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์อนุกรมวิธาน อาจารย์สิริลักษณ์ จันทระมานนท์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนแม่ท้อพระวิทยาคม และคณะเจ้าหน้าที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ เดินทางไปโรงเรียนสตรีภูเก็ต สำรวจรายชื่อพรรณไม้และอบรมเชิงปฏิบัติการห้องสมุดพฤกษศาสตร์สัญจร และในวันที่ 25 เมย. 41 มีคณะเจ้าหน้าที่การไฟฟ้านครหลวงฯ ได้สอนวิธีวาดภาพดอกไม้ให้กับนักเรียนด้วย

ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยีชีวภาพ (ตอน 4)

เขียนเรียงโดย ปิยรัตน์ ปริญญาพร
piyarat@thai.com

ฉบับที่แล้ว เราคุยกันถึงว่าเราคุยถึงพืชที่ปรับปรุงพันธุ์มาจากพันธุวิศวกรรม (Transgenic Plant)

เคยมีคนแปลเป็นภาษาไทยว่าพืชจำลองพันธุ์ พืชที่ได้มาจากการปรับปรุงพันธุ์ ไม่ว่าจะโดยวิธีดั้งเดิมหรือพันธุวิศวกรรม กลายเป็นสิ่งที่นักวิชาการ นักวิจัย และนักอนุรักษ์หวัดถึงว่าพืชที่ผ่านการปรับปรุงสายพันธุ์เหล่านี้เป็นการเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจของมวลมนุษยชาติ หรือเป็นการปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มคุณค่าสำหรับคนบางกลุ่มเท่านั้น เทคโนโลยีการสร้างพันธุ์พืชใหม่เป็นเพียง เทคโนโลยีในการสร้างรูปแบบที่เหมือนกันหมด คือให้ผลผลิตสูงแต่มักจะอ่อนแอต่อโรคระบาด งานวิจัยแบบการสร้างพันธุกรรมที่โดดเด่นว่ามีผลผลิตสูง เพื่อเป็นการสนับสนุนการเกษตรกรรมเพื่อการค้าส่งออก โดยส่งเสริมแต่พืชพันธุ์กรรมที่มีประโยชน์ทางการค้าอย่างเดียว ดังนั้นศูนย์ปรับปรุงพันธุ์ข้าวสาลีและข้าวโพด (Centre for Wheat and Maize Improvement : CIMMYT) ในประเทศเม็กซิโก อาจเป็นสถาบันที่ส่งเสริมการเป็นเครื่องมือสำหรับการทำลายความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์ข้าวสาลีและข้าวโพด นั้นรวมถึงสถาบันวิจัยข้าวนานาชาติ (International Rice Research Institute : IRRI) ในประเทศฟิลิปปินส์ อาจกลายเป็นเครื่องมือสำหรับการทำลายความหลากหลายของพันธุ์ข้าวในทวีปเอเชีย หรือตัวอย่างที่เห็นชัดกันได้แก่ ในช่วงปี พ.ศ. 2511-2513 พันธุ์ข้าว IR-8 ของ IRRI ที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์ออกมาเพื่อให้ได้ผลผลิตสูง แต่กลับถูกทำลายโดยแมลงและโรคระบาดอย่างราบคาบ และเช่นเดียวกัน ในปีพ.ศ. 2530 ข้าวพันธุ์ IR-36 ได้รับการโฆษณาว่าทนทานต่อแมลงและโรคระบาด 8 ชนิด

ได้ส่งเสริมให้มีการปลูกในอินเดีย กลับก่อให้เกิดการระบาดของโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสพันธุ์ใหม่อีก 2 ชนิด แต่เดิมแมลงและโรคระบาดไม่เคยเป็นปัญหาใหญ่มากนักกับทวีความรุนแรงขึ้น ปัจจุบันมีปัญหากจากการรบกวนโดยแมลงถึง 40 ชนิด และโรคระบาดอีก 12 ชนิด นั่นคือผลจากการผลิตในการทำการเกษตรในพื้นที่ป่า ซึ่งเดิมป่านั้นเป็นแหล่งพันธุกรรมและมีความหลากหลายทางชีวภาพ แต่ถูกครอบงำทางภาคธุรกิจให้ปลูกพืชแค่สายพันธุ์เดียวที่เรียกว่าระบบการผลิตเชิงเดี่ยว โรคและแมลงซึ่งเดิมอยู่ในป่าที่มีความหลากหลายทางพันธุกรรมก็ไม่มีที่อยู่ ต้องออกมาแพร่ระบาดในพืชเศรษฐกิจที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ป่านั้นเอง

ที่กล่าวมาในเบื้องต้น เป็นการเสนอภาพของความไม่สมดุลในธรรมชาติ ที่มนุษย์พยายามสร้างขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง โดยลืมนึกไปว่ามนุษย์ไม่ได้เป็นสัตว์ชนิดเดียวที่อยู่ในโลก เรามีความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ซึ่งเป็นทั้งประโยชน์และโทษ แต่ก็เพื่อความสมดุลย์ทางธรรมชาตินั่นเอง ดังนั้นเทคโนโลยีที่ก้าวไปควรควบคู่ไปกับความสมดุลย์ทางธรรมชาติ คำนึงถึงห่วงโซ่อาหารในระบบนิเวศอีกด้วย

พบกับใหม่ฉบับหน้าค่ะ

เกี่ยวเนื่องในการเกิด (10 ตอนจบ)

โดย รวไม่

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

หญิงที่แล้วได้เล่าเรื่องการฝังรก และมีการปลูกต้นมะพร้าว เพื่อเป็นเครื่องหมายให้รู้ว่าฝังรกไว้ตำแหน่งไหน และมะพร้าวถือเป็นไม้มงคล (ไม้มิ่ง) ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีประจำตัวคนและตามปีที่เกิด และช่วงท้ายปีเกิด เรื่องสถานที่ปลูกไม้มิ่งของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

มีคติบอกกันว่า คนเกิดมาต้องมีไม้ประจำตัว เช่นในตำราพรหมชาติ ว่ามีขวัญอยู่คู่กันกับกล้วยมะพร้าว เป็นต้น ชาวเขมรพวกเขาในแหลมอินทโยทิมักคิดว่า พลัดถิ่นมาไม่มีประจำตัว ผู้เป็นพ่อเลือกหาไม้ประจำตัวไว้ให้โยน เป็นอันมีอยู่ใกล้ ๆ กับตัวที่ เกิด เมื่อเลือกได้ต้นอะไรก็สับลงให้เป็นไม้ทำเป็นเครื่องหมายไว้ สับทิ้งตั้งแต่โคนจนสูงจนยอด ไม้ต้นนี้เป็นที่ฝังรก ห้ามไม่ให้ทำก็ความแก่ โคนลงเป็นอันขาด เมื่อเด็กเกิดโยน ห้ามไม่ให้ทำก็ความแก่ ไม่นับคิดเดียวกันแน่แต่ลูกของไม้ชนิดนั้นก็กินไม่ได้ ในคัมภีร์ปฐมจินดา กล่าวว่า :

ต้นตึกเกิดปีชวด	เทวดาผู้ชายไม้มิ่งคือ <u>มะพร้าว</u> นางตำราว่า <u>ต้นกล้วย</u> ด้วย
ปีฉลู	มนุษย์ผู้ชายไม้มิ่งคือ <u>ตาล</u>
ปีชวด	มีเสืออยู่คู่ไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> นางตำราว่า <u>ต้นขนุน</u> ต้นประอบด้วย
ปีเถาะ	มนุษย์ผู้หญิงไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> นางตำราว่า <u>มะพร้าว</u> ด้วย
ปีมะโรง	เทวดาผู้ชายไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> หรือกษัตริย์ นางตำราว่า <u>ต้นข้าว</u> และ <u>ไม้</u>
ปีมะเส็ง	มนุษย์ผู้ชายไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> หรือกษัตริย์ นางตำราว่า <u>ต้นไม้</u> และ <u>ต้นข้าว</u>
ปีมะเมีย	เทวดาผู้หญิงไม้มิ่งคือ <u>กล้วย</u> นางตำราว่า <u>ต้นมะเขือ</u> ด้วย
ปีมะแม	เทวดาผู้หญิงไม้มิ่งคือ <u>ทองหลาง</u> นางตำราว่า <u>ต้นไม้</u> ป่าด้วย
ปีวอก	มีเสืออยู่คู่ไม้มิ่งคือ <u>ขนุน</u>
ปีระกา	มีเสืออยู่คู่ไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> นางตำราว่า <u>ต้นขนุน</u> และ <u>ต้นฝ้ายเทศ</u>
ปีจอ	มีเสืออยู่คู่ไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> หรือกษัตริย์ นางตำราว่า <u>ต้นลำไย</u> และ <u>ไม้</u> หอม
ปีกุน	มนุษย์ผู้หญิงไม้มิ่งคือ <u>ไม้</u> หอม

การปลูกต้นไม้มิ่งคล้ายกับผู้เกิดในปิ่นปักหมวกต่าง (ไม้มิ่ง) เพื่อการเสี่ยงทายนี้เป็นประเพณีโบราณซึ่งมีหลักฐานกล่าวถึงในพระราชพงศาวดาร และในวรรณกรรมไทย บางเรื่องมักใช้ต้นมะพร้าวเป็นส่วนใหญ่ ในรัชกาลปัจจุบันนั้นยังคงรักษาพิธีการฝังรก หรือพระสกุลสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอไว้ และปลูกต้นไม้มิ่งเสี่ยงทาย ณ สถานที่บรรจุพระสกุลนั้น เพื่อเป็นสิริมงคลแก่พระราชวงศ์และอยู่ใกล้ชิดด้วย ต้นไม้ดังกล่าวถือว่าเป็นต้นไม้สำคัญในวัฒนธรรมวิเวศวิทยา ได้แก่

1. ต้นมะพร้าว 2 ต้น อยู่ระหว่างศาลาพระพุทธรูปกับศาลาอุปราชา ด้านตะวันตกของพระอุโบสถ เป็นที่บรรจุพระสกุลของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งประสูติเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2494
2. ต้นมะพร้าว 2 ต้น อยู่บริเวณหน้าศาลา 200 ปี เป็นที่บรรจุพระสกุลของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมกุฎราชกุมารี ซึ่งประสูติเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2498
3. ต้นมะพร้าว 2 ต้น อยู่บริเวณหลังตำหนักกลาง (สำนักงานคณะธรรมยุต) เป็นที่บรรจุพระสกุลของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ซึ่งประสูติเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2500 :

ประเพณี ถือว่า มะพร้าว เป็นเครื่องหมายแห่งความอุดมสมบูรณ์ ชาวอินเดียมีธรรมเนียมเรียกมะพร้าวว่าศรีผล คือเป็นต้นไม้ของพระศรีเทวี ผู้ประจำสิริและโชคลาภในพิธีต่างๆ ของอินเดียจะขาดมะพร้าวไม่ได้ ชาวเกาะฟีจี (Fiji) ทางทะเลใต้เวลานับสายสะตือเด็ก ต้องปลูกมะพร้าวหรือต้นขนุน :

1. สมุหนราชของพระเจ้า 2532. ทิวศพนครธรรมนิพนธ์ประสูติ เล่มที่ 4 เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เกิด-ตาย. กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมสตรี.
2. จริยมน มาเจริญ. 2538. ไม้มงคล. กรุงเทพฯ : อี.บี.พี.เพรส.

ปีชวด ไม้มิ่งคือต้นข้าว

บทความจากยุทธคุณวุฒิ :

พรรณพืชทางประวัติศาสตร์ในพระบรมราชวงศ์
แห่งกรุงสยาม

ศ.พิเศษ ดร. ประชิด วามานนท์

พรรณพืชประวัติศาสตร์ ที่จะนำมาบรรยายถึงเอกลักษณ์ ที่ก่อให้เกิดศักยภาพต่อประเทศชาติทางประวัติศาสตร์ของยุคสมัยได้บันทึกไว้ในศิลาจารึก จดหมายเหตุ พระราชกำหนด วัฒนธรรมลัทธิประเพณี และศิลปวรรณกรรม ส่วนแต่ได้ตั้งสมมติฐานที่นำมาสู่ความเจริญของชาติบ้านเมืองจากอดีตถึงปัจจุบัน หมายถึงพรรณไม้ประดับแต่ละชนิดพันธุ์ มีความสำคัญอย่างยิ่ง นับตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์

พรรณพืชประวัติศาสตร์ควรแก่การยกย่อง ทางภูมิทัศน์ธรรมชาติอย่างหนึ่ง ทางภูมิรัฐศาสตร์อย่างหนึ่ง ส่วนแต่มีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ของชาติ ผู้ปกป้องครองบ้านเมืองได้สงวนและส่งเสริมไว้เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาราษฎร์ที่สำคัญนั้นสามารถศึกษาคำนิยามได้

พรรณพืชประวัติศาสตร์กับภูมิทัศน์ธรรมชาติของบ้านเมือง
พรรณพืชประวัติศาสตร์กับภูมิรัฐศาสตร์ของค่างเมือง

สมัยสุโขทัย

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช (พ.ศ. 1820 - 1860) ทรงสถาปนาจักรพรรณาพันธุ์ไม้มากทางประวัติศาสตร์คือบ้านเมืองไว้ไพศาลเอนกอนันต์ เพื่อแผ่นดินในราชอาณาจักอยู่เย็นเป็นสุขของบ้านเมือง เพื่อแผ่นดินในราชไมตรีของค่างเมืองที่ได้ทรงตั้งสมไว้ เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม ลัทธิจารีตประเพณีของชาติศาสนาสืบมา ล้วนเริ่มจากพืชพรรณธัญญาหารที่ควรแก่การยกย่องศึกษาเบื้องต้น ความดังต่อไปนี้

ศิลาจารึก เมืองสุโขทัยนี้จึงทรงสร้างป่าหมากป่าพลูทั่วเมืองทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมืองนี้ ป่าลาง (ลาง) ก็หลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากชามก็หลายในเมืองนี้ ไครสร้างไว้กลางเมืองสุโขทัยนี้ จารึกพืชพันธุ์ผลไม้เหล่านี้ล้วนเป็นธัญญาหารที่สำคัญต่ออาระธรรมสมัยพ่อขุนรามคำแหงทรงสรรสร้างสืบเนื่องต่อมาจนเป็นหลักประกันสังคมการเกษตรประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่

หมาก หมากหง	<i>Areca catech</i>	Linn.
พลู	<i>Piper betel</i>	Linn.
พร้าว มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i>	Linn.
ลาง - ลาน	<i>Corypha lecomtei</i>	Craib.
หมากม่วง มะม่วง	<i>Mangifera indica</i>	Linn.
หมากชาม มะขาม	<i>Tamarindus indica</i>	Linn.

พันธุ์ไม้เหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จารึกความสำคัญไว้ให้ทราบ ที่ควรแก่การยกย่องว่าพรรณพืชประดับประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์ธรรมชาติของบ้านเมืองพ่อขุนรามคำแหง สมัยสุโขทัย

พรรณพืชประดับ ไม้ประวัติศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ของค่างเมือง พ่อขุนรามคำแหงทรงเสริมสร้างทางพระราชไมตรี ลัทธิประเพณีทางศาสนานับ จารึกกลางเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีพระพุทธรูปทอง มีพิหารอันรามมีปูศู มิถอร มีมหาเดร จึงเกิดสถานที่อันสำคัญต่อพรรณไม้ประดับทางประวัติศาสตร์จารึก

1214 ศก ปีมะโรง พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสัตนา-ถัยสุโขทัยนี้ “ปลูกไม้ตาลโคตบสีเส้ชา” จึงให้ชาวพื้นชะตารหิน ตั้งหว่างกลางไม้ตาลนี้ วันเดือนดับออกแปดวัน วันเดือนเต็มเดือนข้างแปดวัน พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองศรีสัตนาถัยสุโขทัยขึ้นนั่งเหนือชะตารหินให้ผู้ท่วย ถูกเจ้าลูกขุน ผู้ท่วยถือบ้านถือเมืองกัน

จารึกอันหนึ่ง มีในเมืองเชียง “ในกลางป่าตาลนี้มีศาลาพระมาตย์อันหนึ่งชื่อพุทธศาลา ชะตารหินนี้ชื่อมะนังคคิลามาตย์”

พ่อขุนรามคำแหงปลูกไม้ตาลนี้ได้สืบสืบชา คือสืบสืบและยังสร้างป่าตาลที่เมืองเชียงปัจจุบันอยู่ในอำเภอสุวรรณคโลกจังหวัดสุโขทัย จึงทำให้ทราบทั่วกันได้ว่า ไม้ตาลนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นพันธุ์ไม้ของประเทศอินเดีย พ่อขุนรามคำแหงได้รับมาตามพระราชไมตรีทางพระพุทธศาสนา สวัทธา นามจารึกปลูกไปทั่วราชอาณาจักรเหนือจรดใต้ ชามตะวันออกสู่ตะวันตก ของสุโขทัยมา 700 ปีเศษ อินเดียเรียกชื่อตาล ต้นหนึ่งคาลี ต้นหนึ่งปัจจุบันมีชื่อสกุลชนิดพันธุ์ทางวิทยาศาสตร์

ตาล คาลโคต (คาล)	<i>Borassus flabellifer</i>
	Linn.
คาลี	<i>B. machadonis</i>
	Ridl.

ภาพสวนศาลในบริเวณพุทธมณฑล

ไม้ตาล สำคัญในจารึกพ่อขุนรามคำแหง เป็นพรรณไม้ประดับทางประวัติศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ของต่างเมืองมาเป็นประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ของประเทศอยู่ในปัจจุบันนี้

ป่าสาบก็หลายในเมืองนี้ จารึกป่าสาบนี้คือ “ต้นตาล” ชื่อที่เปลี่ยนไปนี้ย่อมมีความหมายคุณลักษณะพันธุ์ของไซคกลางสมัยนี้ จึงเรียกต้นตาล (*Corypha lecontei* Craib.) เพราะตาลมีอายุสั้น เมื่อออกดอกตกชุกแก่แล้ว ต้นจะตาย ผิดกับไม้ตาลป่าสาบ หรือลาน ที่พ่อขุนรามคำแหงจารึกไว้ย่อมมีความสำคัญต่อบ้านเมืองใช้จารึกอักษรทางศาสนา ลัทธิ และหัตถกรรมเครื่องใช้เดือนครีว เมื่อโคไม้ตาลมาเมื่ออายุช้านาน ประโยชน์ใช้สอยมากกว่าจึงไม่ได้ทูลบ่ารุงปล่อยเป็นป่าสาบหรือลานไว้ ขณะนี้ก็จะสูญพันธุ์อันเหลือสงวนไว้ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอกบิเวณบุรี จังหวัดปราจีนบุรี หรือสวนบริเวณวัด ชาวบ้านไม่ถือนปลูก ปล่อยให้ตามลานทุ่ง ลานนา สมชื่อ

คือ รก (*Livistona saribus* Merr.) พันธุ์ป่าภาคใต้ลงไปขึ้นโดยธรรมชาติ ที่ราบสวน มาชายป่าถึงภูเขาทั่วไป ขณะนี้ก็เหลือน้อยหากไม่สงวนเพิ่มขยายพันธุ์ ก็จะถูกเก็บหมดสิ้น เช่นชนิดพันธุ์ป่าภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคอีสาน ได้แก่

คือ *Livistona speciosa* Kurz. จังหวัดเพชรบูรณ์มีขึ้นอุดมสมบูรณ์ ตั้งแต่พื้นที่ราบลุ่มชายเขาจนถึงยอดภูเขา พื้นที่หลายหลายเหล่านั้น “ป่าเขาคือ” เป็นหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอเขาคือ ในอดีตนับเป็นพื้นที่ดีแคว ตั้งกองปราบปรามจนสร้างอนุสาวรีย์วีรชน และถูกบุกทลายทำลายกัน แล้วถางเขารวมจนไม่มีป่าคือเหลือแทบจะนับจำนวนได้ ประโยชน์ของต้นคือ ลำต้นแข็งใช้ทำเสาเรือน เสาโปะ ทนทานต่อการปักใช้ฆ่าน้ำไม้จืด น้ำกล่อย น้ำดื่ม ชายเลนถึงทะเล

พรรณไม้ประดับทางประวัติศาสตร์ของลาน ก่อ ก็ควรบันทึกไว้ได้ว่าถ้าไม่สงวนขยายพันธุ์จะสูญสิ้นในทศวรรษนี้

ไตรภูมิพระร่วง จากจารึกอักษรไทยหรือคัดลอกเป็นหนังสือสมุดไทย ต้องถือว่าราชวงศ์พระร่วง กรุงสุโขทัย ได้ทรงบำรุงพระพุทธศาสนา รอบรู้พระไตรปิฎก ได้ทรงนิพนธ์หนังสือไตรภูมิพระร่วง ขึ้นมาปญฺญคุณโทษ ขึ้นสั่งสอนบรรยายธรรมทางพุทธศาสนา ในหลักมันธรรมจริยา ทำความดี ไหฺรเปรียบบุรุษเทียบ ภาคนรกภูมิ ติวิจจานุภูมิ เปรมภูมิ มนุษย์ภูมิ เทวภูมิ โดยละเอียดด้วยอักษรและภาพภูมิประกอบ

พญาสิทธิ พ.ศ. 1897 - 1919

ราชบัลลังก์- คาพ่อขุนราม คำแหง กษัตริย์องค์ที่ 5 พระราชวงศ์พระร่วง กรุงสุโขทัยขึ้นครองราชได้ 6 ปี (6 ปี) จึงได้จารึก ไตรภูมิพระร่วงไตรภูมิถาด ขึ้นในแผ่นดินนี้ พรรณไม้ในไตรภูมิพระร่วง ยกขึ้นเปรียบเปรยทั้งนรกภูมิ มนุษย์ภูมิ ที่ถือว่าเป็นสิ่งปวรรณคดีมีจริที่สมควรจะได้นำมาบันทึก คุณลักษณะตรงกับจินตนาการพรรณนานานรกภูมิสำหรับชายหญิงผิดศีลธรรม” มีป่าไม้จิวป่า 1 มีหลายต้นนัก และต้นจิวนั้นสูงได้แลโยชน์ และหนามจิวนั้นเกี่ยวล้อมลูกแดงเป็นเปลว ลูกอยู่และหนามจิวนั้นยาวได้ 16 นิ้วมือเป็นเปลวไฟลุกอยู่ ขอนจิวตัวนี้ คือไตรภูมิพระร่วง กล่าวเสียดไว้ในอาณาจักรสุโขทัยนั้นคือป่าจิว

จิว *Bombax ceiba* Linn. จิวบ้าน จิวแดง จิวปลง สะเนมระกา ชื่อเรียกตามท้องถิ่นต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ จะทิ้งใบก่อนออกดอก ลำต้นและกิ่งมีหนามแหลมคม ใบรวม 4 - 9 ใบ ดอก 5 กลีบ สีแดงหรือเหลือง ดอกออกเต็มต้น ติดผลแก่เหมือนลูกนุ่น ภายในเมล็ดสีดำหุ้มด้วยเปลือกสีขาว ประโยชน์นั้นมากมายลักษณะหนามแหลมคม จึงนำมาเป็นนิยามไม้นรกภูมิ คุณสมบัติที่แท้จริงนั้นเปรียบไม้มนุษย์ภูมิคุณค่าเทียบคำพิงเพยเกลียดตัวกินใจ ให้จิวกลัวหนามนรก เป็นคติธรรมไตรภูมิพระร่วงสมัยสุโขทัย ให้ระลึกถึงบาปบุญต่อจริยธรรมถึงปัจจุบันนี้

จิว มีประโยชน์คู่ประนาป มีเชิงแก่คิธรรมไว้ในคำนิยมตั้งเดิมที่สอนกันมา มีสรรพคุณใช้ดอกสด - แห้ง แกงกินได้ เปลือก ราก ใบ ผล เมล็ด ใช้เป็นยารักษาโรค มีนุ่นปุ๋ยช้วนนำมาทำที่นอน หมอนใช้ คนสมัยนี้ไม่ได้กลัวทางคิธรรมที่โหดกับตัวกินใจ กลับโค่นจิวนำไม้ทำเครื่องเรือนจนจะหมดป่าแล้วเพราะ

“ไตรภูมิพระร่วงของพระยาสิทธิ”

*** แก่คำคิดในบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ ฉบับที่ 3 ปีที่ 3 บรรทัดสุดท้ายของโคลงสี่สุภาพ “เสียดไม้พานทำนพื่อน...” เป็นเสียดไม้พานทำนพื่อน ขันร้องเสภา

พรรณไม้ในพุทธประวัติ (ตอนที่ 2)

บัว

ปทุมชาติ บัวหลวง *Nelumbo nucifera* Gaertn. แบ่งออกเป็น

มีชื่อเรียกว่า “บัวหลวงจีน บัวปักกิ่ง บัวเขม บัวไต้หวัน” มีชื่อพจนานุกรมว่า *Nelumbo nucifera* var. *pekinense*”

บัวหลวงพันธุ์ดอกสีขาว

- ชนิดทรงสลวย จะมีรูปร่าง ขนาดดอกเหมือนกับบัวปทุม แต่กลีบดอกเป็นสีขาว บัวชนิดนี้เรียกว่า “บุณทวีก”

- ชนิดทรงป้อม จะมีรูปร่างเช่นเดียวกับสีชมพู ทรงป้อม หรือตัดบงกช ชนิดนี้จะหอมมาก แต่กลีบดอกเป็นสีขาวเรียกว่า “ตัดบุญย์” (ดอกสีขาว 4)

บัวหลวงพันธุ์ดอกสีชมพู

ชนิดทรงสลวย รูปดอกจะเป็นพุ่มทรงสูง กลีบดอกสีชมพู ซ้อนกันหลายชั้น แต่ละกลีบโค้ง มีเกสรตัวผู้สีเหลืองเป็นจำนวนมาก ถัดเข้าไปตรงกลางเป็นส่วนฐานรองดอกจะขยายเป็นรูปกรวยสีเหลืองเป็นส่วนใหญ่จะฝังอยู่และไข่จะเจริญไปเป็นผลบัวและฝังอยู่บนฝักบัว บัวชนิดนี้ มีชื่อเรียก “ปทุมปัทมา โทกระมต โทกนุต”

ชนิดทรงป้อม ดอกตูมจะมีทรงอ้วนป้อม ไม่สลวยเหมือนชนิดแรกเมื่อดอกบานจะเห็นมีกลีบเล็กๆ ถิ่นๆ สีขาวปนสีชมพูซ้อนอยู่ข้างในและอยู่ปนกับเกสรตัวผู้ โกลกับรูปกรวย ซึ่งจะเจริญไปเป็นผลส่วนกลีบดอกชั้นนอก 2-3 ชั้น จะคล้ายกับชนิดแรก แต่กลีบจะสั้นป้อมกว่า บัวหลวงทรงป้อมนี้ มักไม่ติดเมล็ด ชนิดนี้เรียกว่าบัว “ตัดบงกช”

ชนิดดอกเล็ก ชนิดนี้กลีบดอกสีชมพู รูปร่างเหมือนทรงสลวย แต่จะย่อส่วนลง ใบ ดอกเล็กประมาณ 3 เท่า มีผู้กล่าวว่าพันธุ์นี้มาจะนำมาจากจีน จึง

บัว	ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.
	ชื่อสามัญ	Lotus
	ชื่อวงศ์	Nelumbonaceae
	ชื่อบาลี	ปทุม (ปะ-ทุ-มะ)
	ถิ่นกำเนิด	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นในน้ำจืด ออกดอกตลอดปี ชอบน้ำสะอาด ถีกพอดวร
	การขยายพันธุ์	เมล็ด โทษ เมล็ดบัวแม้ว่าจะมีอายุยาวนานก็สามารถเพาะ

(ต่อหน้า 9)

รูปที่ 1. บัวหลวงพันธุ์ดอกสีขาว (ชนิดตัดบุญย์) (ดอกสีขาว 4)

ประโยชน์

ขึ้นได้ (มีอายุระหว่าง 3,000–5,000 ปี นักพฤกษศาสตร์นำไปเพาะใช้เวลาดึง 18 เดือน จึงออกดอก) อาหาร ใบอ่อนยังไม่คั่ว เป็นผัก เสร้าใช้เป็นอาหารคัมภีร์ ทำน้ำดื่มสมุนไพร ใช้เชื่อมโหด ใช้เป็นผัก ผักบัว อาหารเมล็ด อาหารหวานคาว ทำแป้ง *ทวงยา* เสร้าบัวหลวง เป็นยาเย็น ดีบัว (คั่นอ่อนที่อยู่ใต้อกลีบบัว) มีสารเป็นอัลคาลอยด์ ออกฤทธิ์ขยายเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจ เกสรบัวหลวง (จากดอกชนิดทรงกลวย) เป็นส่วนของเกสรตัวผู้ใช้รวมกับดอกไม้อื่น เรียกรวมว่า เกสรทั้ง 5 ทั้ง 7 ทั้ง 9 เกสรทั้ง 5, 7, 9, นี้ ใช้เข้ายาหอมบำรุงหัวใจ

ประโยชน์อื่น ๆ ใบบัว ใช้ห่อของเส้น ห่อข้าวหมาก ดอกบัวใช้บูชาพระ ใช้

ในงานโยนบัว

กลีบบัว วัดให้แห้งใช้มวนบุหรี กลีบบัวสดใช้ทำดอกไม้ประดิษฐ์

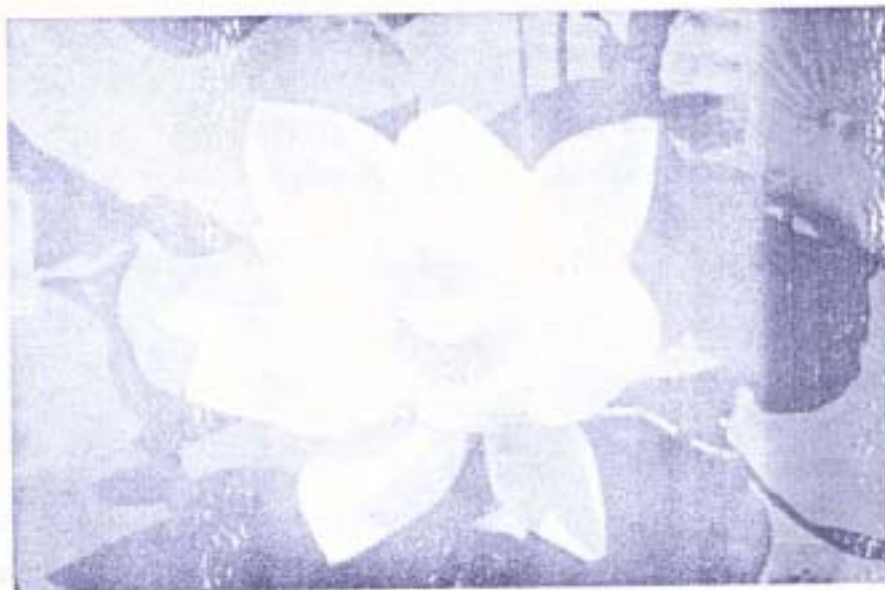
บัวในเชิงศิลปะ ดอกบัวหลวงเป็นต้นเค้าของพุทธศิลป์ไทยใช้เป็นองค์ประกอบเชิงศิลป์ที่นิยมทำเป็นรูปวงรับพระพุทธรูปปฏิมากร สถูปเจดีย์ อาคารที่สร้างขึ้นสำหรับสถาบันพระมหากษัตริย์อาคารสำหรับสถาบันทางพุทธศาสนา เทวรูป และเครื่องราชูปโภค ฯลฯ

ศัพท์ที่กล่าวกับบัวในศิลปะ เช่น บัวกระจัน บัวหัวเสา เป็นต้น

บัวเป็นชื่อจังหวัดและชื่ออำเภอของประเทศไทย

ที่เป็นชื่อจังหวัดและยังใช้เป็นตราประจำจังหวัดด้วย ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี อุบลราชธานี และหนองบัวลำภู มีชื่ออำเภอหลายแห่งที่มี คำว่า “บัว” เช่น อำเภอบางบัวทอง อำเภอบัวหลวง ฯลฯ และยังเป็นตราของกระทรวงการต่างประเทศ คือ “ตราบัวแก้ว”

ศาสตราจารย์แพทย์ เหมือนวงษ์ญาติ

ธรรมชาติ

“ธรรมชาติคือผู้สร้าง
 สานสัมพันธ์ผูกไมตรี
 น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า
 ตัวมนุษย์ก็เช่นกัน
 นำไม้มาก่อสร้าง
 เครื่องใช้ให้สมบูรณ์
 พืชผลคนกินได้
 พืชผักวางจัดจาน
 บ้างทำสมุนไพร
 เงินป่วยช่วยทุเลา
 เยื่อไม้ทำกระดาษ
 เขียน-เขียนเวียนหมุนไป
 ดอกไม้บานสะพรั่ง
 แดง เหลือง ชมพูมี
 ต้นไม้ให้ร่มเงา
 แดกถ้ำนสาชามา
 รากยึดหน้าดินไว้
 ผ่านตกทั่วเมืองเรา
 แต่ก็ยังลอบตัดป่า
 ไม่รักษายังทำลาย
 ช่วยกันอนุรักษ์
 ที่ทำอะไรใคร
 อีกต้องปลูกทดแทน
 คนละต้นนะพวกเรา
 โลกเราจะสดสวย
 ช่วยสร้างสรรค์ด้วยหัวใจ

ทุก-ทุกอย่างในโลกนี้
 ทุกชีวิตพึ่งกัน
 ธรรมชาติไม่เปลี่ยนผัน
 ต้องผูกพันตามครรลอง
 เป็นรูปร่างเป็นสิ่งของ
 มาสนองความต้องการ
 มีมากมายเป็นอาหาร
 คนจัดการคือพวกเรา
 ด้วยใจใหม่สกัดเข้า
 ใบบางเบาและหายไป
 ทั้งเขียนวาดก็ต้องใช้
 มาใช้ใหม่ได้อีกดี
 ดูแปลงปลั่งหลายหลากสี
 วันฤดูดูงามตา
 ยามร้อนเข้าหลบแดดหนา
 ขึ้นดูราได้ร่มเงา
 ไม่พึ่งไปตามแรงเจ้า
 ก็เพราะเขามีมากมาย
 เมื่อคุณค่าก็มากหลาย
 หน้าไม่อายบ้างหรือไร
 คงไม่หนักเกินใช้ไหม
 ถ้าไม่ใช่ได้พวกเรา
 ต้องหวงแหนรีบเร็วเข้า
 ดูแต่เผ้าให้โตไว
 จะร่ำรวยความสดใส
 ให้เติบโตอย่างงดงาม”

1 ธันวาคม 2540 ต.ญ.พัชรา สมภา เลขที่ 15 ม.3/3 โรงเรียนสตรีวิฑูเกิด

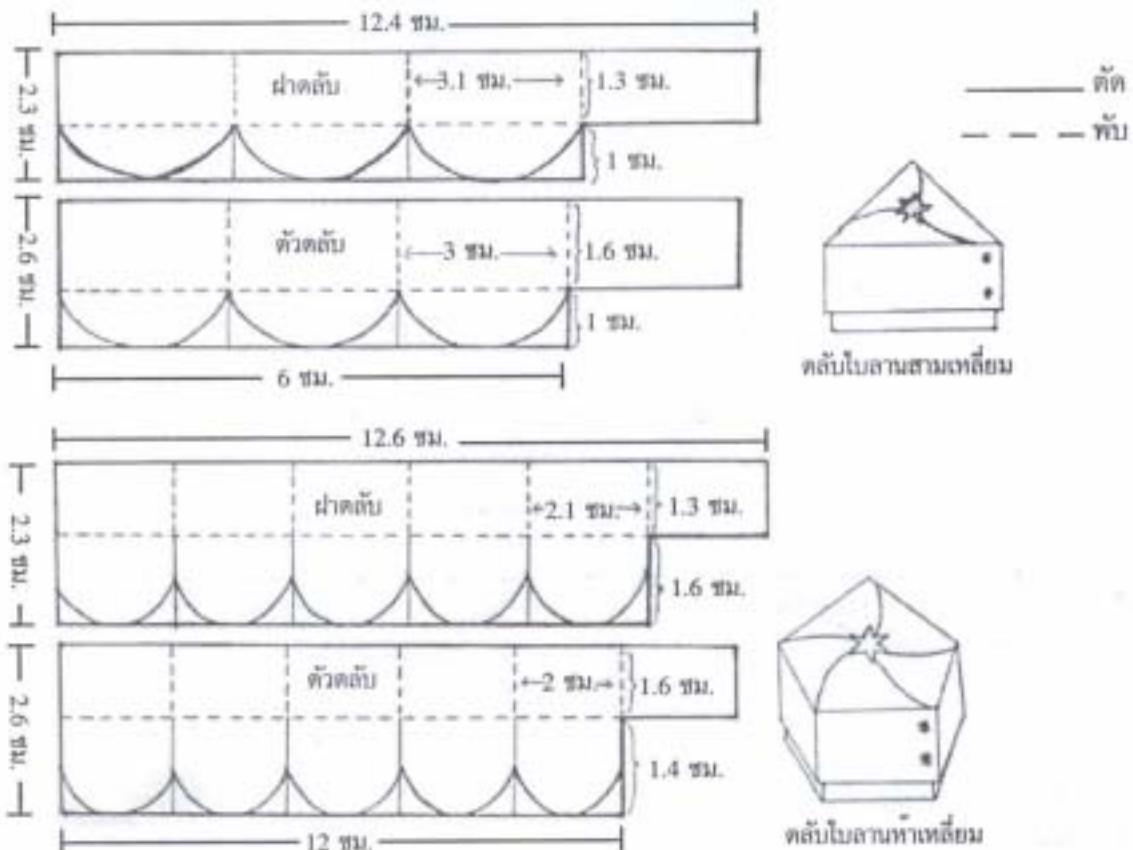
ลักษณะคำประพันธ์ : กาพย์ยานี ๑๑
 หัวข้อ : ธรรมชาติ
 แรงบันดาลใจ : เห็นธรรมชาติถูกทำลายลงไปมาก อยากให้ทุกคนช่วยกัน
 อนุรักษ์ไว้ เพราะมันมีประโยชน์แก่เรามากมายหลายประการ

บริหาร มาฝาก โดยตั้งใจ

ฉบับนี้ทีมงานประดิษฐ์มาฝากพี่น้องๆ ได้แสดงฝีมือกันอีกแล้ว เป็นงานประดิษฐ์ที่ทำจากใบลาน ใบลานจะมีผิวสัมผัสที่สวยงาม นุ่มนวล และนับเป็นความคิดที่ฉลาดหลักแหลมมากที่บรรพบุรุษของไทยเราได้คิดนำเอาวัสดุจากพืชมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่างๆ เช่น ทำพัด หมวก กระเป๋า ฯลฯ แต่ที่นำมาฝากพี่น้องๆ ทำเป็นคลับใบลานเล็กๆ ไว้อะไรของเล็กๆ น้อยๆ เช่น ใส่อุปกรณ์ ยาเส้น แหวน ต่างๆ ฯลฯ เป็นคลับสามเหลี่ยมและคลับห้าเหลี่ยมนะ

สิ่งที่ต้องเตรียมคือ ใบลาน ด้านสีขาวหรือสีนวล เข็มเย็บผ้า กรรไกร ไม้บรรทัด ดินสอคำ ยางลบ คัทเตอร์ กาว ผ้าเช็ดใบลาน(ควรเป็นผ้าฝ้าย) กระจกใส่น้ำ

- วิธีทำ**
1. นำผ้าชุบน้ำเปียกเช็ดใบลานให้สะอาดและให้ชื้น รอสักครู่ใบลานอ่อนตัวลง
 2. ใช้ดินสอและไม้บรรทัดวัดขนาด ตีเส้นเบาๆ ตามตัวอย่างที่ใ้หมามี ต้องให้โตขนาดที่แน่นอน และเป็นมุมฉาก
 3. ตัดตามรอยและพับตามรอยที่ทำไว้ ด้านข้างส่วนที่ซ้อนกันนำไปเย็บตรงด้วยด้ายเป็นรูปดอกจัน และใช้กาวตะกั่วส่วนที่แยกเล็กน้อยให้สนิท
 4. สำหรับฝาคลับ วิธีทำเหมือนตัวคลับ แต่ต้องมีความกว้างกว่าตัวคลับอยู่ด้านละ 0.1 ซม. เสมอ
 5. เมื่อเย็บเสร็จเรียบร้อยแล้ว ค่อยนำไปฝังไว้ในที่ที่มีลมหรืออากาศปลอดโปร่ง รอให้ตัวคลับแห้งสนิทก่อนจึงนำไปใช้
 6. ถ้าจะใส่ดอกไม้หรือจะแจกเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ ให้อบน้ำอบหรือน้ำปรุงก่อนสัก 3-7 คืน ใส่อากาศที่มีฝ้ายปิด โดยใช้สำลีชุบน้ำปรุงใส่ไว้ในภาชนะ แล้วเรียงตัวคลับใบลานใส่ให้เต็ม ปิดฝาให้สนิท

มูมนี่มีรางวัล

สวัสดิศรัับ ฉบับนี้ก็พบกับมูมนี่มีรางวัลกันอีกเช่นเคย สำหรับฉบับนี้ก็ได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านอาจารย์เจียงชัย ทองหล่อ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง โรงเรียนจิตรลดา ได้กรุณาส่ง *ปริศนาพจนานุกรมคำทาย* มาให้น้องได้ร่วมสนุกหาคำตอบกัน ดูแล้วไม่ยากใช่ไหมครับ ถ้าอย่างนั้นก็รีบหาคำตอบแล้วส่งมาได้เลย ในครั้ง ที่แล้วมีผู้ตอบกันเข้ามาจริงๆ ซึ่งเรายังมีของสมนาคุณให้เหมือนเคย สำหรับฉบับนี้ก็ส่งมาภายในวันที่ 15 สิงหาคมนี้ะครับ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดิศรัับ

ปริศนาพจนานุกรมคำทาย

1. ต้นเท่าลำทอก	กับตอกไปปราย
หนวดยาวมากมาย	ต้มกินอร่อยดี
2. เมื่อเด็กนั้นบุงขาว	พอเป็นสาวจะดูเขียว
คอนแก้งแดงเขียว	แล้วก็เหี่ยวแห้งตายเอย
3. ชื่อแรกเป็นของเหม็น	ชื่อหลังเด่นเป็นของแข็ง
ยอดมันเอาไปแกง	กินอร่อยเลิศรสเอย
4. เขียวเหมือนพระอินทร์	วาววับเต็มท้อง
มีจุดดำมอง	เนื้อขาวพราวพรรณ
5. ลูกเขยท้าวสามล	และมีขนอยู่รอบตัว
หนักกลมไม่หนักตัว	คนจับมากินกันเอย
6. ้วยสาวคืบหนักหนา	้วยชราสุกลมโพรง
หลังงอข้อเยกโยก	เป็ยหวานมันมากมายมี
7. ปากฉันใหญ่หนักหนา	สุรียาฉันกินได้
ตัวฉันเหลืองวิไล	ยีนชาเดียวจนเหี่ยวตาย
8. ความตัวตะปุ่มตะป่ำ	เมื่อในลำเล็คนักหนา
ข้างในมันกวา	หัวแหลมแหลมแล่นตรงกลาง
9. มีเข็มรอบตัวครัน	กลันตัวฉันแรงหนักหนา
เนื้อฉันรสโอชา	เหลืองดังทองผ่องอำไพ
10.	น้ำตาของฉัน
ใช้ทำน้ำมัน	คุณนึ่งภาวี
ส่วนตัวฉันเล่า	ทำเสาเข่าที่
ฉันอยู่หลายที่	หนวคมีมากมาย

ที่ปรึกษาทางวิชาการ : ศ.พิเศษ ประจิด วามานนท์, ผศ.จิราวุฒิน จันทระประสงค์, ศ.พเยาว์ เหมือนวงศ์ญาติ, คณะอาจารย์ภาควิชาพจนานุกรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะอาจารย์ภาควิชาพจนานุกรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ที่ปรึกษาฝ่ายผลิตและเทคนิค : คุณธีระมาศ พิกทองพรรณ, คุณสมศักดิ์ สัมภักดิ์, คุณเอกวุฒิ อนุชาพานนท์, คุณจวีร์วรรณ วุฒิกุลโนน, คุณศุภนภพรีย์ เจตธีธา.
 ผลิตที่ : ฝ่ายผลิตสื่อฯ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303.

ติดต่อได้ที่ : คุณพรชัย จุฑามาศ

สำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

สวนจิตรลดา ถ.ราชวิถี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303. โทร. 282 0665, 282 1850 โทรสาร. 282 0665